

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Priellovej a členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej v právnej veci žalobcu: **J., X., Í.**, zastúpeného advokátom JUDr. I., L., X. Bratislava proti žalovanému: **F., D., X.** Bratislava, IČO: **X.**, zastúpeného advokátom JUDr. **Š., A., s. r. o., S., X.** Bratislava, **o zaplatenie 98 520 Sk istiny**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. septembra 2008, č. k. 4 Cb 117/03-210, takto

r o z h o d o l:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 17. septembra 2008 č. k. 4 Cb 117/03-210 **p o t v r d z u j e.**

Žalobcovi sa náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom v časti o zaplatenie 9 591 Sk konanie zastavil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 88 929 Sk istiny do troch dní od právoplatnosti rozsudku a tiež zaplatiť 25 864 Sk na náhradu trov konania žalobcu, právnenému zástupcovi žalobcu.

Súd prvého stupňa tak rozhodol na základe zisteného skutkového stavu a odôvodnenia s prihliadnutím na závery vyslovené v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2007 č. k. 5 Obo 105/2006. Predmet sporu predstavuje súčet úrokov z omeškania s plnením peňažných dlhov, ktoré mal žalovaný voči osobám oprávneným na vyplatenie menovitých hodnôt a výnosov dlhopisov, ktoré boli emitované F. S. podľa § 24 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, v znení neskorších predpisov. Vlastníci dlhopisov žalovaného v počte 61 (v odôvodnení vymenovaní) zmluvami o postúpení pohľadávok v zmysle § 524 až § 530 Občianskeho zákonníka postúpili žalobcovi svoje pohľadávky v celkovej výške 98 657 Sk. Tieto pozostávajú z úrokov z omeškania vzniknutých na základe omeškania žalovaného s plnením peňažného dlhu voči bývalým majiteľom dlhopisov. Je nesporné, že hodnota dlhopisov, vrátane jeho výnosu po odpočítaní príslušných poplatkov, bola menovaným osobám vyplatená. Žalovaný svoj zákonný záväzok vyplatiť menovité hodnoty a výnosy dotknutým osobám, ktoré svoje pohľadávky previedli na žalobcu, splnil v priebehu roku 2001. Žalovaný namietal, že oprávnení neposkytli dostatočnú súčinnosť žalovanému k tomu, aby mohol previesť úhradu im prináležiaceho nároku, t. j. vyplatenie dlhopisu. Žalovaný mal však relatívne dostatočnú lehotu na to, aby sa „technicky“ pripravil na plnenie povinností, ktoré mu vyplývajú z § 24 zákona č. 92/1991 Zb. v znení jeho zmien a doplnkov. Dôkazom toho je zmluva o poskytnutí osobitnej služby pre emitenta cenných papierov, ktorú žalovaný uzatvoril s R. - S. S., a. s., Bratislava 4. mája 2000. Žalovaný súdu oznámil, že ak súd uzná skutočnosť, že došlo k omeškaniu zo strany žalovaného, v takom prípade nenamieta výšku úrokov, ani spôsob ich výpočtu. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 8/1995 sp. zn. PL.ÚS 13/97 z 19. júna 1998, zverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, čiastka 84, pod číslom 221/1998, dlhopis F. S. v zmysle § 24 ods. 6 zák. č. 92/1991 Zb. sa stal splatným dňom 31. decembra 2000 a nie v lehote do 21. decembra 2001, ako to tvrdí žalovaný.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalovaný svoj záväzok na vyplatenie hodnoty a výnosov dotknutým osobám, bývalým majiteľom dlhopisov, nesplnil riadne a včas v zákonnej lehote do 31. decembra 2000. Počnúc dňom 1. januára 2001 sa žalovaný dostal do omeškania v zmysle ustanovenia § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb., pretože pohľadávky veriteľov nadobudli novú kvalitu. Uvedeným dňom splatenie dlhopisu už bolo žalovateľné, a to aj s úrokmi z omeškania. Na základe podkladov žalovaného zo dňa 18. júna 2008 žalobca zobral žalobu v časti o zaplatenie 9 591 Sk späť. Súd v súlade s ust. § 95 ods. 1 a 3 O. s. p.

konanie v tejto časti zastavil. Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd uznal nárok žalobcu za oprávnený a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 88 929 Sk z titulu úroku z omeškania za oneskorené vyplatenie dlhopisu a jeho výnosu splatného do 31. decembra 2000.

O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 3 O. s. p. a nakoľko žalobca mal vo veci neúspech v pomerne nepatrnej časti, súd mu preto priznal plnú náhradu trov konania, celkom vo výške 25 864 Sk.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie. Namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.).

Uviedol, že v odôvodnení rozhodnutia použitie nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 8/1995 sp. zn. PL. ÚS. 13/97 z 19. júna 1998 nie je na mieste, lebo v uvedenom konaní sa ústavný súd nezaoberal otázkou splácania dlhopisov fondu a k problematike času stanoveného na splatenie dlhopisov fondu sa nevyjadril. Ďalej namietal, že v rozhodnutí nebola zohľadnená námietka neposkytnutia nevyhnutnej súčinnosti veriteľmi na splnenie záväzku so splatením dlhopisov fondu. Osoby oprávnené na splatenie dlhopisov fondu ako veritelia sa dňa 31. decembra 2000 nedostavili do sídla žalovaného ako dlžníka s poukazom na ustanovenie § 567 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ani neposkytli údaje umožňujúce doručenie plnenia a neposkytli tak žalovanému súčinnosť potrebnú na splatenie dlhopisov fondu v mieste plnenia. Dotknutým veriteľom neodňal právo domáhať sa splatenia dlhopisov v sídle žalovaného ako v zákonomom mieste plnenia už 31. decembra 2000. Žiaden z veriteľov, ktorí mali na žalobcu postúpiť nároky uplatnené v konaní, neuplatnil právo na splatenie dlhopisov fondu pred 1. januárom 2001 alebo neskôr, bez námietok akceptovali doručovanie príslušných výplat dlhopisov fondu prostredníctvom spoločnosti R. - S. S., a. s. a pobočiek S., a. s. Ďalej poukázal na to, že so splácaním dlhopisov počas celého roku 2001, teda od splatnosti dňa 31. decembra 2000, počítali usmernenia a pokyny upravujúce zdanenie nakladania s uvedenými dlhopismi, ktoré vydalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky ešte pred 31. decembrom 2000. Za uvedeného stavu pokladal žalovaný uplatňovanie nárokov na úroky z omeškania za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi.

Navrhol, aby odvolací súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy konania.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Nesúhlasil s námietkou žalovaného o omeškaní veriteľov s prevzatím plnenia záväzkov žalovaného. Uviedol, že žalovaný pred splatnosťou dlhopisov, t. j. pred 31. decembrom 2000 zverejnil spôsob vyplácania dlhopisu F., konkrétne prostredníctvom R. - S. S., a. s., s tým, že na základe výzvy budú výplatným miestom pobočky S., a. s., Bratislava. Žalovaný nemal nikdy v úmysle a ani nebol pripravený na vyplácanie dlhopisov v hotovosti vo svojom sídle k 31. decembru 2000. Za rozpor s dobrými mravmi pokladal konanie žalovaného, ktorý na jednej strane verejne z pozície štátnej moci prezentuje, ako, kde a kedy je ochotný a schopný plniť svoje záväzky voči veriteľom, občanom a na strane druhej mu takáto verejná prezentácia a prísľub nie je prekážkou k tomu, aby veriteľov účelovo označil za osoby, ktoré sú v omeškaní vo vzťahu voči nemu. Podotkol, že otázky splatnosti dlhopisov sa Ústavný súd S. dotkol v náleze č. 8/95 sp. zn. PL.ÚS 13/97 z 19. júna 1998, v ktorom uviedol, že majiteľ dlhopisu má právo na výplatu menovitej hodnoty a výnosu dlhopisu v zákonom stanovenej dobe splatnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie žalovaného v súlade s § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že jeho odvolaniu nie je možné vyhovieť.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či sa žalovaný dostal do omeškania s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov F. voči svojim veriteľom, vlastníkom dlhopisov.

Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že žalovaný zaplatil oprávneným osobám dlhopis, vrátane ich výnosov do 31. decembra 2001. Sporným zostala skutočnosť, či žalovaný ich mal splatiť do 31. decembra 2000, ako tvrdí žalobca, alebo do 31. decembra 2001, ako tvrdí žalovaný. Obaja poukázali na splatnosť dlhopisu stanovenú zákonom č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, v znení neskorších predpisov.

Súd prvého stupňa sa v napadnutom rozhodnutí zaoberal relevantnými námietkami žalovaného. Odvolací súd ich odôvodnenie pokladal za vecne správne a v celom rozsahu sa s nimi stotožnil. K dôvodom uvedeným v rozhodnutí súdu prvého stupňa odvolací súd ďalej dopĺňa v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p..

Podľa § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb., splatnosť menovitej hodnoty dlhopisov fondu a ich výnosov je 31. decembra 2000.

Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. ÚS 235/08-21 (KP 8/09-5) zo 17. decembra 2008 vyslovil svoje stanovisko k predmetnej veci. Stotožnil sa s názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v rozsudku sp. zn. 1 Obdo V 108/2005, podľa ktorého: «Dovolací súd dospel k záveru, že základnú otázku splatnosti dlhopisov s dôsledkom aj vzniku povinnosti týmto dňom dlhopisy vyplatiť, rieši citované ustanovenie § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. v jeho platnom znení. Ak otázka splatnosti (zročnosti) s týmto obvyklým legislatívnym obsahom, ako to v dovolaní správne naznačuje a prezentuje žalobca, je vyriešená v tomto ustanovení, potom je logické, že zákon túto otázku nemôže riešiť, a ani nerieši iným spôsobom v ďalšom ustanovení, a to v § 24 ods. 11 cit. zákona. Teda, ak je v tomto ustanovení (t. j. § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb.) uvedené, že dlhopis je splatný 31. decembra 2000, potom skutočne zákonodarca takto určil deň, ku ktorému musia byť dlhopisy aj vyplatené, čo potvrdzuje aj znenie § 24 ods. 10 cit. zákona, podľa ktorého žalovaný mohol dlhopisy splatiť aj pred uvedenou dobou splatnosti, t. j. pred 31. decembrom 2000. Teda, ak k tomuto dňu bolo zákonom ustanovené, že dlhopisy sú splatné, potom nemohli byť zároveň aj nesplatné. V tomto zmysle pojem „splatnosť“ je vykladaný už dlhodobo, ide o pojem ustálený a teóriou a aj praxou takto chápaný.»

Ústavný súd v uvedenom náleze napokon zhrnul a vyslovil záver, že podľa § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. dlhopis fondu bol splatný 31. decembra 2000. Preto, ak fond splatil menovitú hodnotu a výnosy dlhopisov až po uplynutí tejto lehoty, počnúc 1. januárom 2001 sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu a veriteľom vzniklo právo na úrok z omeškania. Uložením povinnosti fondu splatiť dlhopis najneskôr do konca roku 2001 (§ 24 ods. 11 cit. zákona) zákonodarca iba vymedzil dobu trvania tejto formy privatizácie.

Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že dlhopis fondu ako záväzok žalovaného je splatný, resp. zročný 31. decembra 2000. Žalovanému ako dlžníkovi vznikla povinnosť 31. decembra 2000 splatiť svoj peňažný záväzok voči veriteľovi, majiteľovi dlhopisu vzniklo právo požadovať plnenie záväzku. V prípade porušenia tejto povinnosti dlžníkom vznikne potom veriteľovi právo na majetkové sankcie (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Žalovaný nespochybnil v prejednávanej veci uplatnenú výšku ani spôsob výpočtu úroku z omeškania.

Žalovaný ďalej namietal, že nebol v omeškaní s plnením peňažného dlhu z dôvodu na strane veriteľov, ktorí mu neposkytli potrebnú súčinnosť, aby svoj záväzok mohol splniť včas.

Podľa vety prvej § 520 Občianskeho zákonníka, k omeškaniu dlžníka nedôjde, ak veriteľ včas a riadne ponúknuté plnenie od neho neprijme alebo mu neposkytne súčinnosť potrebnú na splnenie dlhu.

V uvedenom ustanovení sú upravené prípady, kedy nedochádza k omeškaniu dlžníka. Veriteľovi potom nevzniká právo požadovať od dlžníka úroky, prípadne poplatok z omeškania. K tomu, aby nedošlo k omeškaniu dlžníka, plnenie musí byť ponúknuté riadne a včas, t. j., ak bolo urobené v čase splatnosti, prípadne aj skôr, ak je dlžník oprávnený plniť aj predčasne.

Odvolačný súd v tomto sa plne stotožnil s názorom súdu prvého stupňa. Poznomenáva ďalej, že žalovaný na preukázanie svojho tvrdenia, že veritelia mu neposkytli potrebnú súčinnosť, nepredložil súdu žiadne relevantné dôkazy. Nepreukázal, že v dobe splatnosti svojho záväzku bol pripravený plniť, t. j., že mal dostatok peňažných prostriedkov, aby svoj záväzok k 31. decembru 2000 splnil. Tiež nepreukázal, že každému z veriteľov, ktorí postúpili svoje práva z dlhopisu žalobcovi, peňažné plnenie riadne a včas ponúkol. Preto, ani odvolací súd na uvedenú námietku žalovaného v zmysle § 520 Občianskeho zákonníka nemohol prihliadnuť.

Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj námietku žalovaného, že osoby oprávnené na splatenie dlhopisov fondu ako veritelia sa dňa 31. 12. 2000 nedostavili do sídla žalovaného ako dlžníka a neposkytli tak žalovanému súčinnosť potrebnú na splatenie dlhopisov fondu v zákonom mieste plnenia v zmysle § 567 ods. 1 OZ. Podľa tohto ustanovenia, dlh sa plní na mieste určenom dohodou účastníkov, a ak miesto plnenia nie je takto určené, je ním bydlisko alebo sídlo dlžníka. V konaní bolo preukázané, že žalovaný ešte pred splatnosťou dlhopisov, t. j. pred 31. 12. 2000 zverejnil spôsob, akým budú dlhopisy fondu vyplácané. Tým, že veritelia tento spôsob akceptovali, možno žalovaným určené miesto plnenia považovať za dohodnuté, a preto sa miestom plnenia nestalo sídlo žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, na základe vyššie uvedeného, rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný, mal by preto právo na náhradu trov odvolacieho konania. Podľa obsahu spisu, žalobcovi vznikli trovy len za právne zastupovanie advokátom, avšak v lehote troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia trovy konania nevyčíslil, a preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 151 ods. 1. ods. 2 O. s. p.).

P o u ě n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 28. mája 2009

JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.